

СТАНОВИЩЕ

от: члена на Научното жури проф. д-р д.н. Калин Порожанов – катедра *История* при ПИФ на ЮЗУ, изготвено въз основа на Заповед на Ректора на ЮЗУ за определяне състава на Научното жури № 801/08.04.2024 г. и Протокол № 01/12.04.2024 г. от заседание № 1 на НЖ.

относно: дисертацията за придобиване на **образователната и научна степен „доктор“ (д-р=PhD)**, в професионално направление 2.2 История и археология, в докторска програма *История на България (Средновековна българска история)* в катедра *История* от Правно-историческия факултет при ЮЗУ, на редовния докторант **Галина Георгиева Гълъбова**, озаглавена **„Пътища, войни, дипломация и търговия по долината на река Марица през XIII-XIV век“**. Благоевград, 2024, с научен ръководител доц. д-р Снежанка Ракова-Маринкьова.

Кандидат: **Галина Гълъбова** – редовен докторант от катедра *История* при ПИФ на ЮЗУ.

I. Обобщени данни за научната продукция. В дисертацията има сходство 8%, т.е. **няма плагиатство**. В минималните изисквания за ОНС *доктор* от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, са посочени 80 т., а докторантката **постига 135**. Авторката има **4 участия в национални и международни научни форуми**. Публикациите по темата на дисертацията, при изискуеми **2, са 4** (+ 1 резюме на английски при участието ѝ в XXIV Международен конгрес по византийски изследвания, Венеция, 2022) и са на български език в специализирани и реномирани издания, от които **3 са излезли, а 1 е под печат**. От тях, **3 – са самостоятелни, а 1 – в съавторство**. Това са стъпки, с които е изградена

дисертацията и са публикувани важни достижения на труда. **Основна б-а публикация е самата дисертация.**

II. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата.

Съгласно чл. 27, ал. 2 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ **дисертацията** се състои от: заглавна страница; съдържание; увод; изложение; заключение – резюме на получените резултати; декларация за оригиналност(=авторство); библиография. В конкретика това се представят така: **Заглавна страница**, последвана от **Титулни страници**, включващи Благодарности, Мото-цитат от античния поет Алкей и **Съдържание**, **Въведение** (=Увод) (1-25 с.), **Изложение** от 3 глави: **Гл. I** (26-67 с.), **Гл. II** (68 -143 с.), **Гл. III** (144-193 с.), **Заключение** (=Резюме на получените резултати) (194-202 с.); и още: Приложение (202-226 с.), Списък на диаграми (227 с.), Списък на картите (227 с.), Списък на таблиците (228 с.), Съкращения (229 с.), **Библиография** (230-246 с.). **Декларацията за авторство** (=оригиналност) се прилага отделно.

ВЪВЕДЕНИЕ-то е от 4 части: **1.Актуалността** на темата добре се **аргументира** от опита за нов прочит на изворите, фокусиран върху мястото и ролята на най-голямата река в ЮИ Европа – Марица, с възможности за нови подходи към проучване, в което се прилагат и географските информационни системи (ГИС); **2.Целта** е ясно **формулирана** – проследяване на движението и комуникациите по Марица през XIII-XIV в., за изпълнението на която са поставени **Основните задачи** като разглеждане на **Пътищата**, Проследяване на **промените на политическите граници**, Проучване на **икономическата и търговската активност** по реката; **3.Методология** представя способите на изследването като **интердисциплинност**, хронологически метод, сравнителен анализ на източниците, ретроспективен, описателен, статистически метод, както и прякото наблюдение на терена, което довежда и до използването на ГИС технологии. **Хронологичната рамка** тук не е обоснована, макар че от заглавието и текста на Въведението е ясно, че става дума за Късното Средновековие на XIII и XIV век. Следва

Структура на работата, която няма място тук. **4.Извори**-те убедително обосновава използването основно на **писмени източници** от всякакво естество, както и на археологически, епиграфски и нумизматични данни, което **приносно** довежда до комплексност на работата. **Историография**-та авторитетно присъства в дисертационния текст, като представя множество български и чуждестранни изследвания.

ГЛАВА I. Пътищата по долината на река Марица (26-67 с.) е базисна за следващите две и се представя с 3 параграфа. **1.Via Diagonalis** и долината на река Марица включва 1.1.Римските пътни станции по долината на река Марица – 25 на брой, добре онагледено с Карта (с. 41) и 1.2.Via Diagonalis и долината на река Марица през XIII и XIV век, онагледено с Карти (с. 53-54), на които броят съответно е 18 и 12. Тук съпоставянето на данните за римските станции с тези от Средновековието, когато има и промени, е уместно за локализирането им, с определянето на разстоянията между тях, както и кои са оставащи. Следва логичното **приносно** заключение, че *Независимо дали пътят преминава от единия на другия бряг на река Марица през различните епохи, основното трасе се запазва. Главните разлики са в изчезването на някои римски крепости и появата на нови средновековни по долината на река Марица (с.51).* **2. Via Egnatia** и долината на река Марица повтаря методиката на работа на първия, естествено за долното течение на реката, което довежда до резултат, онагледен с Карта (с.59). **3. Второстепенни пътища** по долината на река Марица, по същата методика, определя важността им, добре онагледено с 2 Диаграми на с. 66. **Изводът** от Гл. I **приносно** отчита запазването на долината на реката като жива и активна комуникационна артерия, от Античността и през Средновековието, макар и с намаляващ брой пътни станции.

ГЛАВА II: Войни и дипломация по долината на река Марица през XIII и XIV век (68-143 с.) е същностна и се представя с 8 параграфа. **1.Драматичното начало** на XIII век представя възстановяването на Българската държава и нейните действия за владеење на Маричината

долина. Изброяват се важните битки, дават се извори и историография за тях, с **приносното заключение**, че *общото между всички страни е налагане на контрол над средното и долното течение на река Марица, а оттам и на цяла Тракия, която е обект на интересите на България, Латинската империя, Венеция и Епирското деспотство.* (с. 74).

2.Рицарското крушение при Адрианопол – 14 април 1205 г. аналитично и **приносно** разглежда предпоставките за него и резултатът, чрез който българският цар Калоян не само разбива (Картата на с. 81), но и омаломощава Латинската империя, с което става доминиращ фактор в цяла Тракия. Това става ясно от продължаващите военни действия, разгледани в подпараграфа **2.1.Движение на войските на цар Калоян** след сражението при Адрианопол... 1205-1207 г. (Картата на с. 88). **3.Реваншът на рицарите при Филипопол от 31 юли 1208 г.** **приносно** анализира неуспешната политика на цар Борил, наследилият цар Калоян, спрямо съседите на България и най-вече спрямо Латинската империя, което довежда до отстраняването му от престола и възцаряването на Иван Асен II през 2018 г.; **4.Българският триумф при Клокотница – 9 март 1230 г.** ознаменува успешната външна политика и военни действия на Иван Асен II, отразени в победата му над деспот Теодор Комнин и присъединяване на Епирското деспотство към царството му, след което България става доминираща държава на Балканите и велика сила в Европа. **5.Войни, походи и дипломация по долината на река Марица до края на XIII век,** на фона на издигането на Никейската империя, стремяща се да възстанови Източната Римска империя, разглежда отслабването на активността на Българското царство, особено при цар Константин Тих, за владееенето на важните крепости в Тракия и завършва с **приносния извод**, че *През градовете, разположени в средното и долното течение на река Марица, се преплитат пътища, чрез които се осъществяват контакти с пристанищата на Черно, Егейско и Адриатическо море. В икономически и политически аспект достъпът до всички ресурси, които регионът предлага, води до контролиране на производството и търговията, а*

оттук и попълване на държавната хазна, което пък предоставя възможност за влагане във военен ресурс... Целият XIII век е белязан от военни кампании, в центъра на които е винаги долината на река Марица... гранична зона между Българското царство и нейните съседи... Въпреки че през периода има спокойни години... разпределението на зоните на влияние в долината на река Марица е ненапълно изяснено и остава оспорвано (с. 108).

6. Войни, конфликти и дипломация по долината на река Марица през първата половина на XIV век продължава да представя района като оспорван от България и остатъците на постоянно опитващата се да възкръсва Източна Римска империя, плюс трайната поява на османските турци.

7. Османската експанзия по долината на река Марица през втората половина на XIV век разглежда как от наемници, използвани в конфликтите между различните страни на Балканите, турците постепенно се настаняват трайно и стават незаобиколим фактор, като след завземането на Галиполи идва ред на Димотика, Адрианопол и Филипопол... Тук е **приносен изводът**, че *От завладяването на Галиполи през 1354 г. до края на 60-те и началото на 70-те години на XIV век османската инвазия в Тракия е изключителна успешна... Контролът над главните пътища... им позволява да задават икономическата посока на развитие на региона, въпреки че османците не променят местните практики, като избягвайки резки промени в завладените области и така навярно свеждат до минимум възможността за бунтуване на населението.*(с. 131).

8. Битката при Черномен от 26 септември 1371 г. заявява, че *Последиците след 1371 г. са тежки за всички... Кръстоносният поход на „зеления граф” Амедей VI Савойски е безуспешен, крепостта Галиполи отново е върната на османците... През този период са реализирани още завоевания, но най-големият успех е налагането на васални отношения с Византия, Търново, Добруджанското княжество, раздробените владения в Македония, Северна Гърция, Албания, а в края на 80-те години и с Видин. Всички са задължени да плащат васален данък (харадж) (с. 139).*

В края на Гл. Втора **приносно** се заключава, че *Поречието на Марица... „преживява“* общо шест големи сражения през разглеждания период, които се допълват от множество походи на императори, български владетели, латини, татари, каталани и накрая османци... Първоначалната цел на всички заинтересовани страни не е завладяването на цяла Тракия, а конкретно долината на река Марица (с. 143).

ГЛАВА III: Търговията по долината на река Марица през XIII и XIV век (144-193 с.) съдържа 7 параграфа. **1.Общи икономически и търговски процеси** обстойно представя динамиката в развитието на стопанството и търговията, в контекста на отличните природни условия, както взаимовлиянието и ваймовръзката им с политическите процеси. Разнообразието на отглеждани от местното население земеделски култури и развитието на животновъдството, риболова, солодобива, речната и сухопътна търговия са обект на внимание както от местни, така и от външни търговци, които стимулират натрупване на печалби сред произвеждащото земеделско-животновъдно и занаятчийско население в селата и градовете, както и видимото проявление на елити в големите градове – Филипопол, Адрианопол, Димотика, Енос, Констанция, Родосто и др. **Приносно** е представянето на долината на река Марица като активно проявяващ се хинтерланд на морските крайбрежия, с което играе ролята и на своеобразна контактна зона. Основните партньори се коментират в следващите параграфи. **2.Търговията на Дубровник и долината на река Марица през XIII и XIV век** разглежда 2.1.**Оризмото** на цар Иван Александър от 1230 г. и 2.2. **Договорът** от 1253 г., чрез които авторката успешно намира мястото на Маричината долина в дипломатическите и търговските взаимоотношения между Дубровник, като врата на Адриатическо море, отворена на запад към Италия и България, като доминиращ фактор в Европейския Югоизток. **3.Венециански следи по долината на река Марица през XIII век. Договорът от 1198 г. и Partitio terrarum imperii Romani** от 1204 г. анализира изключително успешната Венецианска политика на Балканите, когато и където тя се превръща в

търговска империя. Тук се включва и Маричиният басейн като обект на нейните интереси. **4. Венеция, Палеологова Византия и долината на река Марица в края на XIII век** продължава като представя „*приливите и отливите*“ в дипломатическите отношения, свързани най-вече с търговията между Империята и Републиката. При анализа се вижда, че в документите няма преки данни, отнасящи се до Маричиния басейн, но се отчита, че за сметка на това има данни за активна търговия с черноморски пристанища и Рило-Родопската област, което от своя страна предполага участието в тези процеси и на Маричината долина. **5. Венецианската търговия с тракийско жито през XIV век** разглежда конкуренцията между Венеция и Генуа, като отчита превеса на венецианското влияние. **6. Монетна циркулация по долината на река Марица приносно** допълва картината като прави равносметката, че въпреки чумната епидемия в Източна Европа, от средата на века, венецианската търговия продължава активността си (Картата на с. 181 и Таблица 2 на с. 183-185). **7. Венеция, Византия, османците и долината на река Марица в периода втората половина на XIV – началото на XV век** дава данни за умелата политика на Венеция не само спрямо Византия, но и спрямо новите владетели на Тракия (респ. на р. Марица и прилежащите ѝ земи) османците, чиято първа столица е Адрианопол, с постигане на целта запазване и дори разширяване на търговското влияние. Както заключава авторката *Търговията по долината на река Марица е неделима част от търговията в Тракия. През XIII и XIV в. в региона се преплитат търговските интереси на Венеция, Генуа, Дубровник, а след средата на XIV век, и на османците.* (с. 193).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ-то (194-201 с.) приносно обобщава, че *През XIII и XIV век поречието на река Марица е в центъра на всички събития и процеси, в които се преплитат интересите на България, Византия, Венеция, Латинската империя, Епирското деспотство, Никея, османците и Дубровник. Всички изброени страни се борят за политическо, икономическо или търговско влияние в региона, защото река Марица е портата към цяла Тракия, а оттам и към Европа.* (с. 200).

Приложение-то (202 – 227 с.) представя кратка *Географска характеристика на р. Марица*, придружена от множество снимки, с което отлично се онагледява интерпретираният в текста обект. То е последвано от **Списък на диаграми-те** (с. 227); **Списък на картите** (с. 227); **Списък на таблиците** (с. 228); **Съкращения** (с.229)

Библиография-та (230 – 246 с.), уместно е разделена на **Извори, Историография и интернет-източници**, като обхваща внушително количество страници предимно на кирилица и латиница, но и на гръцки.

Авторефератът отговаря на изискванията. Потвърждавам посочените в него, от авторката, научни приноси на дисертацията.

III. Критични бележки и препоръки: да се оправят множеството технически недоразумения, допуснати в текста на дисертацията от невнимание.

IV. Заключение: Всичко казано по-горе и изброените научни приноси ми дават основание да дам **положителна оценка** за присъждането на **образователната и научна степен „доктор“ (д-р=PhD)**, в професионално направление 2.2 История и археология, по научната специалност *История на България (Средновековна българска история)*, в катедра *История* при Правно-историческия факултет на ЮЗУ, на редовния докторант **Галина Георгиева Гълъбова**, за дисертацията със заглавие **„Пътища, войни, дипломация и търговия по долината на река Марица през XIII-XIV век“**. Благоевград, 2024 и научен ръководител доц. д-р Снежанка Ракова-Маринкьова.

09.05.2024 г.

Член на журито:
проф. д-р д.н. **Калин Порожанов**

STATEMENT

by: the member of the Scientific Jury **Prof. Dr. D.Sc. Kalin Porozhanov** - Department of *History* at the Faculty of Law and History (FLH) of the South-West University (SWU), prepared on the basis of the Order of the Rector of SWU to determine the composition of the Scientific Jury No. 801/08.04.2024 and Protocol No. 01/12.04.2024 from meeting No. 1 of the Scientific Jury.

regarding: the dissertation for the acquisition of the *educational and scientific degree* (ESD) "Doctor" (Dr=PhD), in professional direction 2.2 History and Archaeology, in the doctoral program *History of Bulgaria* (Medieval Bulgarian History) in the Department of *History* of the FLH at the SWU, of full-time doctoral student Galina Georgieva Galabova, entitled "**Roads, wars, diplomacy and trade along the Maritsa river valley in the 13th-14th centuries**". Blagoevgrad, 2024, with scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. Snezhanka Rakova-Marinkyova.

Candidate: Galina Galabova — full-time doctoral student from the Department of *History* at the FLH of SWU.

I. Summary data on scientific production. In the dissertation there is a similarity of 8%, i.e. **no plagiarism**. In the minimum requirements for an ESD «doctor» from the Regulations for the Implementation of the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB, Bulg. abbreviation ZRASRB), 80 points are specified, and the doctoral student **achieves 135**. The author has 4 participations in national and international scientific forums. The publications on the subject of the dissertation, with 2 required, are 4 (+ 1 abstract in English for her participation in the 24th International Congress of Byzantine Studies, Venice, 2022) and are in Bulgarian in specialized and reputable publications, of which 3 have been published, and 1 is under print. Of these, 3 are independent, and 1 is co-authored. These are the

steps by which it is built the dissertation and important achievements of the work have been published. A major 6th publication is **the dissertation itself**.

II. *Evaluation of the candidate's scientific results and contributions.*

According to Art. 27, al. 2 of the LDASRB (Bulg. abbreviation ZRASRB), the dissertation consists of: title page; content; introduction; exposition; conclusion – summary of the obtained results; declaration of originality(=authorship); bibliography. specifically, these are presented as follows: Title page, followed by Acknowledgments, Motto-quote from the ancient poet Alcaeus and Content, Introduction (1-25 pp.), Exposition of 3 chapters: Ch. I (26-67 p.), Ch. II (68-143 p.), Ch. III (144-193 p.), Conclusion (=Summary of the obtained results) (194-202 p.); and more: Appendix (202-226 p.), List of diagrams (227 p.), List of maps (227 p.), List of tables (228 p.), Abbreviations (229 p.), Bibliography (230- 246 p.). The declaration of authorship (=originality) applies separately.

The INTRODUCTION consists of 4 parts: **1.The relevance of the topic** is well argued by the attempt to re-read the sources, focused on the place and role of the biggest river in SE Europe — Maritsa, with opportunities for new approaches to research, in which geographic information systems (GIS) are also applied; **2.The goal** is clearly formulated — tracking the movement and communications along the Maritsa in the 13th-14th centuries, for the implementation of which the main tasks are set such as examining the Roads, Tracking the changes of the political borders, Studying the economic and commercial activity along the river; **3.Methodology** presents research methods such as interdisciplinarity, chronological method, comparative analysis of sources, retrospective, descriptive, statistical method, as well as direct observation of the field, which also leads to the use of GIS technologies. The chronological framework here is not substantiated, although it is clear from the title and the text of the Introduction that it is the Late Middle Ages of the 13th and 14th centuries. The following is a Work Structure that has no place here. **4.The sources convincingly** justify the use of written sources of any nature, as well as archaeological, epigraphic and numismatic data, which contributes to the

complexity of the work. Historiography is authoritatively present in the dissertation text, presenting numerous Bulgarian and foreign studies.

CHAPTER I. Roads along the valley of the Maritsa River (26-67 pp.) is the basis for the next two and is presented in 3 paragraphs. **1.Via Diagonalis** and the valley of the river Maritsa includes 1.1.The Roman road stations along the valley of the river Maritsa – 25 in number, well illustrated with a Map (p. 41) and 1.2.Via Diagonalis and the valley of the river Maritsa in the 13th and 14th centuries, illustrated with Maps (pp. 53-54), on which the number is respectively 18 and 12. Here the comparison of the data for the Roman stations with those of the Middle Ages, when there are also changes, is relevant for locating them, with the determination of the distances between them, as well as who are remaining. It follows the logical conclusion that *regardless of whether the road passes from one bank to the other of the river Maritsa during the different epochs, the main route is preserved. The main differences are in the disappearance of some Roman fortresses and the appearance of new medieval ones along the Maritsa river valley* (p.51). **2.Via Egnatia** and the valley of the river Maritsa repeats the methodology of the first one, naturally for the lower course of the river, which leads to a result shown on Map (p.59). **3.Secondary roads** along the Maritsa river valley, using the same methodology, determines their importance, well illustrated with 2 Diagrams on page 66. The conclusion from Ch. I **contributed** to the preservation of the river valley as a living and active communication artery, from Antiquity and through the Middle Ages, albeit with a decreasing number of road stations.

CHAPTER II: Wars and diplomacy along the Maritsa river valley in the 13th and 14th centuries (68-143 c.) is substantial and is presented in 8 paragraphs. **1.The dramatic beginning** of the 13th century represents the restoration of the Bulgarian state and its actions to control the Maritsa valley. The important battles are listed, the sources and historiography for them are given, with the important conclusion that *the commonality between all parties is the imposition of control over the middle and lower course of the Maritsa river, and hence the whole of Thrace, which is the object of Bulgaria's interests. The*

Latin Empire, Venice and the Despotism of Epirus. (p. 74). **2.The knightly crash at Adrianople - April 14, 1205** analytically and helpfully examines the prerequisites for it and the result, through which the Bulgarian King Kaloyan not only defeated (Map on p. 81), but also weakened the Latin Empire, thereby becoming a dominant factor throughout Thrace. This is clear from the ongoing military actions discussed in subsection 2.1.Movement of the troops of King Kaloyan after the battle at Adrianople... 1205-1207 (Map on p. 88). **3.The rematch of the knights at Philippopolis on July 31, 1208** contributes to the analysis of the unsuccessful policy of King Boril, the successor of King Kaloyan, towards Bulgaria's neighbors and especially towards the Latin Empire, which led to his removal from the throne and the enthronement of Ivan Asen II in 1218. **4.The Bulgarian triumph at Klokotnitsa - March 9, 1230** marked the successful foreign policy and military actions of Ivan Assen II, reflected in his victory over Despot Theodore Comnenus and the annexation of the Epirus possessions to his kingdom, after which Bulgaria became the dominant state in the Balkans and great power in Europe. **5.Wars, campaigns and diplomacy** along the Maritsa river valley until the end of the 13th century, against the background of the rise of the Nicaean Empire, seeking to restore the Eastern Roman Empire, examines the weakening of the activity of the Bulgarian kingdom, especially under King Constantine Tichus, for the possession of the important fortresses in Thrace and ends with the **contribution conclusion** that *through the cities located in the middle and lower course of the river Maritsa, roads are interwoven, through which contacts are made with the ports of the Black, Aegean and Adriatic seas. In an economic and political aspect, access to all the resources that the region offers leads to controlling production and trade, and hence replenishing the state treasury, which in turn provides an opportunity to invest in military resources... The whole 13th century was marked by military campaigns, in the center of which is always the valley of the river Maritsa... a border zone between the Bulgarian kingdom and its neighbors... Although there were peaceful years during the period... the distribution of the zones of influence in the valley of the river Maritsa is not fully understood and*

remains contested (p. 108). **6. Wars, conflicts and diplomacy along the Maritsa river valley in the first half of the 14th century** continue to present the area as contested by Bulgaria and the remnants of the ever-trying-to-resurrect Eastern Roman Empire, plus the permanent presence of the Ottoman Turks. **7. The Ottoman expansion along the Maritsa river valley in the second half of the 14th century** examines how, from mercenaries used in the conflicts between the various countries of the Balkans, the Turks gradually settled permanently and became an unavoidable factor, and after the capture of Gallipoli, it was the turn of Dimotica, Adrianople and Philippopolis... It is **contribution** here that *From the conquest of Gallipoli in 1354 to the late 1460s and early 1470s, the Ottoman invasion of Thrace was extremely successful... Control of the main roads ... allowed them to set the economic direction of the region's development, although the Ottomans did not change local practices, avoiding drastic changes in the conquered areas and thus probably minimizing the possibility of population rebellion.*(p. 131). **8. The Battle of Chernomen on September 26, 1371** declared that *the Consequences after 1371 were severe for all... The Crusade of the "Green Count" Amedeus VI of Savoy was unsuccessful, the fortress of Gallipoli was again returned to the Ottomans... More conquests were made during this period, but the greatest success was the imposition of vassal relations with Byzantium, Tarnovo, the Principality of Dobrudzha, the fragmented dominions in Macedonia, Northern Greece, Albania, and at the end of the 1980s with Vidin. All are obliged to pay a vassal tax (kharadzh)* (p. 139).

At the end of **The Second Chapter. contribution concludes** that *Maritsa's Province... "survived" a total of six major battles during the considered period, which were supplemented by numerous campaigns of emperors, Bulgarian rulers, Latins, Tatars, Catalans and finally Ottomans... The original purpose of all interested parties is not the conquest of all of Thrace, but specifically the valley of the river Maritsa* (p. 143).

CHAPTER III: Trade along the Maritsa River Valley in the 13th and 14th centuries (144-193 c.) contains 7 paragraphs. **1. General economic and trade** processes thoroughly presents the dynamics in the development of the

economy and trade, in the context of excellent natural conditions, as well as their mutual influence and relationship with political processes. The variety of agricultural crops grown by the local population and the development of animal husbandry, fishing, salt mining, river and overland trade are the object of attention from both local and foreign traders, which stimulate the accumulation of profits among the productive agro-livestock and artisan population in the villages and the cities, as well as the visible manifestation of elites in the big cities - Philippopolis, Adrianople, Dimotika, Enos, Constantia, Rodosto, etc. The **contribution** presents of the Maritsa river valley as an actively manifesting hinterland of the sea coasts, which also plays the role of a kind of *contact zone*, is beneficial. The main partners are discussed in the following paragraphs. **2.The trade of Dubrovnik and the Maritsa river valley in the 13th and 14th centuries** examines 2.1.*The Orismo of King Ivan Alexander from 1230* and 2.2.*The Treaty of 1253*, through which the author successfully found the place of the Maritsa valley in the diplomatic and commercial relations between Dubrovnik as a door to the Adriatic Sea, open to the west towards Italy and Bulgaria as a dominant factor in the European Southeast. **3.Venetian traces along the Maritsa river valley in the 13th century. The Treaty of 1198 and the Partitio terrarum imperii Romani of 1204** analyze the highly successful Venetian policy in the Balkans, where it became a trading empire. This includes the Maritsa basin as an object of her interests. **4.Venice, Palaeologous Byzantium and the valley of the Maritsa River at the end of the 13th century** continues by presenting the "ebbs and flows" in diplomatic relations, mostly related to trade between the Empire and the Republic. The analysis shows that there are no direct data relating to the Maritsa basin in the documents, but it is reported that, on the contrary, there are data on active trade with Black Sea ports and the Rilo-Rhodope region, which in turn implies participation in these processes and on Maritsa valley. **5.The Venetian trade in Thracian grain in the 14th century** examines the competition between Venice and Genoa, taking into account the preponderance of Venetian influence. **6.A coin circulation along the valley of the Maritsa river** adds to the picture by making the assessment that, despite the

plague epidemic in Eastern Europe, from the middle of the century, Venetian trade continued its activity (Map on p. 181 and Table 2 on p. 183-185).

7.Venice, Byzantium, the Ottomans and the valley of the Maritsa river in the period of the second half of the 14th - the beginning of the 15th century gives evidence that the skillful policy of Venice not only towards Byzantium, but also towards the new rulers of Thrace (resp. of the Maritsa river and its adjacent lands) the Ottomans, whose first capital was Adrianople, with the goal of preserving and even expanding commercial influence. As the author concludes, *Trade along the Maritsa river valley is an integral part of trade in Thrace. In the 13th and 14th centuries, the commercial interests of Venice, Genoa, Dubrovnik and, after the middle of the 14th century, the Ottomans were intertwined in the region.* (p. 193).

The CONCLUSION (194-201 c.) helpfully summarizes that *in the 13th and 14th centuries the Maritsa river was at the center of all events and processes in which the interests of Bulgaria, Byzantium, Venice, the Latin Empire, the Epirus were intertwined, Nicaea, the Ottomans and Dubrovnik. All the listed countries are fighting for political, economic or commercial influence in the region, because the Maritsa river is the gateway to all of Thrace, and from there to Europe.* (p. 200).

The Appendix (202 – 227 p.) presents a brief Geographical description of the Maritsa river, accompanied by numerous photographs, which perfectly illustrate the object interpreted in the text. It is followed by a **List of Diagrams** (p. 227); **List of maps** (p. 227); **List of tables** (p. 228); **Abbreviations** (p.229)

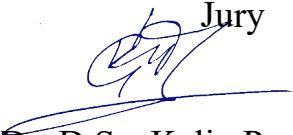
The Bibliography (230 – 246 p.) is appropriately divided into **Sources**, **Historiography** and **Internet sources**, covering an impressive amount of pages mainly in Cyrillic and Latin, but also in Greek.

The Abstract (in Bulg. *Avtoreferat*) meets the requirements. I confirm the indicated scientific contributions of the dissertation in the abstract by the author.

III. Critical notes and recommendations: to correct the many technical misunderstandings inadvertently introduced into the text of the dissertation.

IV. Conclusion: Everything said above and the listed scientific contributions give me the reason **to give a positive assessment** for the awarding of *the educational and scientific degree "doctor"* (Dr.=PhD) in professional direction 2.2 History and Archeology, in the scientific specialty History of Bulgaria (Medieval Bulgarian History), in the Department of *History* at the Faculty of Law and History of SWU, to full-time doctoral student **Galina Georgieva Galabova**, for the dissertation entitled "*Roads, Wars, Diplomacy and Trade along the Maritsa River Valley in the 13th-14th Centuries*". Blagoevgrad, 2024, with scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. Snezhanka Rakova-Marinkiova.

09.05.2024

Jury member:

Prof. Dr. D.Sc. Kalin Porozhanov